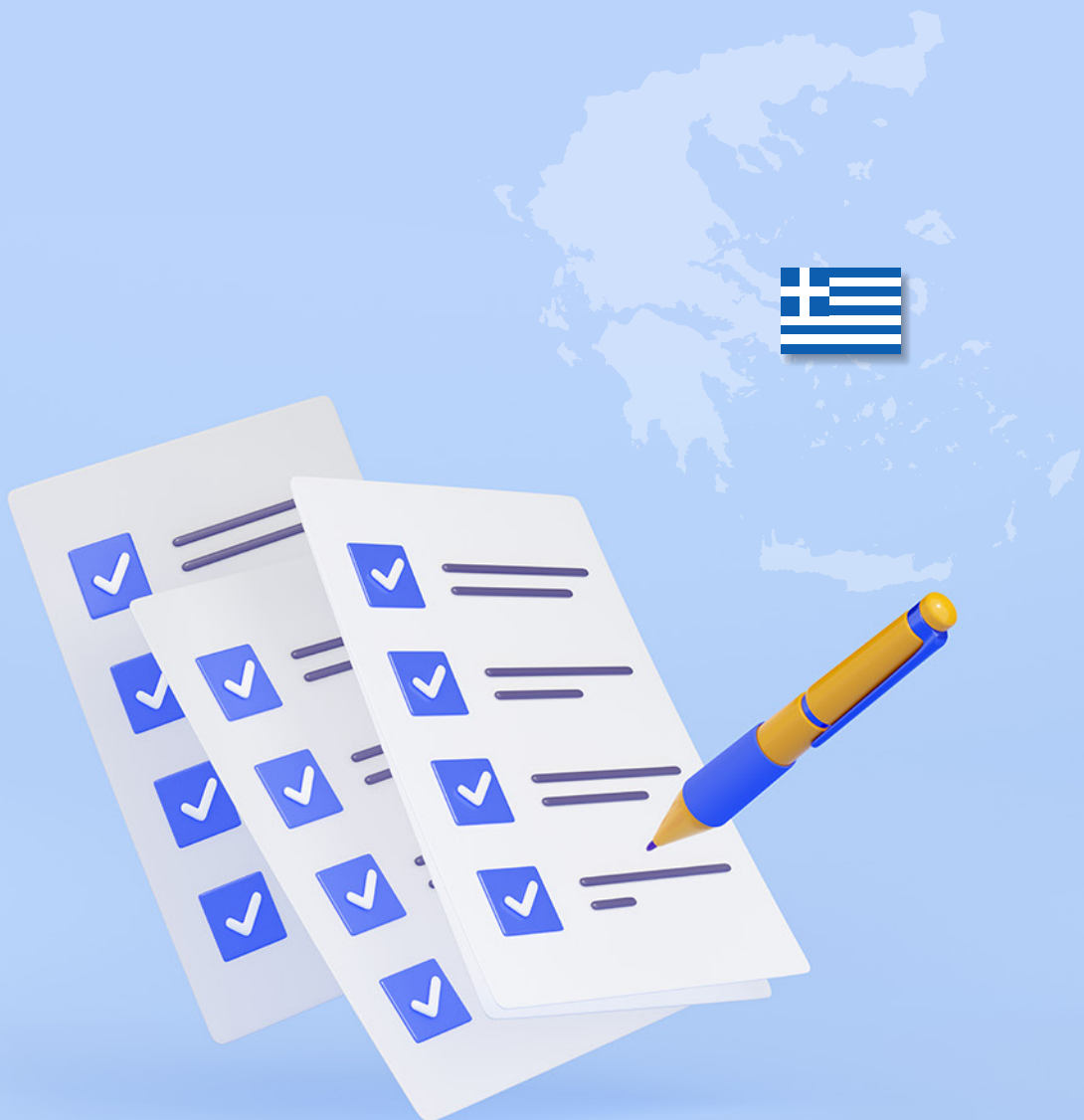

РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ ЩОДО УЧАСТІ В ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЛЯХ ГРЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Рекомендації для українських постачальників щодо участі в публічних закупівлях Грецької Республіки розроблено експертами Компоненту 2 "Публічні закупівлі" Проєкту Європейського Союзу з підтримки управління публічними фінансами в Україні (EU4PFM).

Документ створено за фінансової підтримки Європейського Союзу. Зміст матеріалу є виключною відповідальністю Програми EU4PFM і не обов'язково відображає офіційну позицію ЄС.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Економіка Греції є 52-ю за величиною у світі, з номінальним валовим внутрішнім продуктом (ВВП) 252,732 мільярда доларів на рік.

За паритетом купівельної спроможності Греція є 54-ю за величиною економікою світу з \$436,757 млрд на рік.

Станом на 2023 рік Греція є шістнадцятою за величиною економікою в Європейському Союзі та одинадцятою за величиною в Єврозоні.

Греція є розвиненою країною з економікою, заснованою на секторах послуг (80%) і промисловості (16%), причому на сільськогосподарський сектор припадає приблизно 4% національного економічного виробництва.

Як країна-член ЄС, Греція транспонувала Директиву 2014/24/ЄС про публічні закупівлі та Директиву 2014/25/ЄС про закупівлі суб'єктами, що працюють у секторах водопостачання, енергетики, транспорту та поштових послуг, у своє національне законодавство, таким чином узгодивши його з європейськими вимогами щодо публічних закупівель.

Законодавство Греції про публічні закупівлі відповідає Угоді про публічні закупівлі Світової організації торгівлі («WTO GPA»), оскільки ЄС є стороною WTO GPA.

2. СИСТЕМА ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ГРЕЦІЇ

Загальна вартість державних тендерів у Греції у 2022 році становила 22,7 млрд євро. Це становить 1,7% ВВП Греції.

Уряд Греції є найбільшим закупником товарів і послуг в країні.

Основним законом, що регулює публічні закупівлі в Греції, є Закон № 4782/2021 від 9 березня 2021 р. «Модернізація, спрощення та реформування нормативно-правової бази публічних закупівель, більш конкретні домовленості про закупівлю для секторів безпеки і оборони та інших положень з питань розвитку, інфраструктури та охорони здоров'я»¹, (далі - Закон), метою якого була суттєва модернізація та реформи сфери публічних закупівель Греції.

На основі цього Закону була прийнята Національна стратегія публічних закупівель (NPPS) на 2021-2025 роки з ключовими ініціативами, зокрема цифровізацією процесів публічних закупівель, запровадженням сучасних інструментів та електронних послуг, а також покращенням у сфері управління.

Крім того, існують секторальні нормативні акти, які доповнюють загальні

¹ [Νόμος 4782/2021 \(Κωδικοποιημένος\) - ФЕК А 36/09.03.2021](#)

правила публічних закупівель і застосовуються в певних випадках:

- Закон № 3978/2011 (ОJ 137/A/16.06.2011) - сектор оборони та безпеки;
- Закон № 3433/ 2006 (ОВ 20/A/07.02.2006) - закупівля обладнання для збройних сил;
- Рішення № 8028/1/34/2000 (ОВ 1101/B/06.09.2000) - закупівля товарів конфіденційного характеру для сил поліції.

Нормативна база публічних закупівель доповнюється законодавчими положеннями щодо конкретних питань публічних закупівель, включеними до інших законів, а також ряду указів президента/міністерських рішень. Закупівлі в секторах оборони та безпеки регулюються в основному Л. 3978/2011 (що імплементує Директиву 2009/81/ЕС). Присудження та виконання концесійних контрактів регулюється Законом 4413/2016, яким імплементовано Директиву 2014/23/ЄС. Державно-приватне партнерство (ДПП) в основному регулюється Законом 3389/2005.

Грецький єдиний орган публічних закупівель (HSPPA²) є незалежним органом, відповідальним за нагляд за публічними закупівлями в Греції.

HSPPA публікує керівні принципи та керівні документи з різноманітних тем публічних закупівель.

З моменту початку роботи із закупівлями всі замовники зобов'язані оприлюднювати в Центральному електронному реєстрі публічних закупівель Греції - KIDMIS³ усі дії чи документи, пов'язані з життєвим циклом публічного контракту (тобто запити на закупівлю, оголошення про тендери, рішення про присудження контракту, підписані контракти та платіжні доручення).

В процесі останніх реформ було створено центральний онлайн-центр, Національну систему електронних публічних закупівель (ESIDIS⁴), що пропонує послуги електронного доступу, електронного сповіщення та електронного подання. Ця платформа все ще зберігає в багатьох джерелах (як і назві) стару назву Promitheus.

Для того щоб отримати облікові дані для доступу до платформи електронних закупівель потрібно успішно завершити наведений нижче процес реєстрації, відвідавши портал ESIDIS (Promitheus) (скрін нижче) і вибравши піктограму «Центр обслуговування».

На вибір є дві форми заявки:

² [HSPPA - HOME](#)

³ [Δημοσιότητα Δημοσίων Συμβάσεων \(ΚΗΜΔΗΣ\) - Gov.gr](#)

⁴ [Front Page](#)

- «Заявка на реєстрацію постачальників з ЄС» (для постачальників з Європейського Союзу);
- «Заявка на реєстрацію постачальників із третіх країн» (для постачальників, які не входять до Європейського Союзу).

Далі потрібно заповнити необхідні поля відповідною реєстраційною інформацією та, закінчивши, натиснути кнопку «Надіслати» в нижньому лівому куті форми.

Надана інформація підлягає перевірці, оцінці та затвердженню авторизованим користувачем нашого Сервісного центру. Не можна увійти, доки реєстрація не буде перевірена та активована.

Після успішного завершення процесу реєстрації, описаного вище, учаснику буде надано персональні облікові дані (ім'я користувача та пароль).

Особисті облікові дані надсилаються електронною поштою, яка була вказана у заявці.

Після цього можна вже відвідати сторінку входу в систему товарів і послуг NEPPS (<https://nepps.eprocurement.gov.gr>), щоб розпочати роботу на платформі.

Згідно нового Закону якщо оціночна вартість контракту перевищує 30 000 євро, така процедура закупівлі має проводитися в електронному вигляді через ESIDIS.

Контракти, які субсидуються коштами ЄС, підпадають під дію додаткових перевірок, які здійснюють урядові або регіональні органи управління.

Закон застосовується до Грецької Республіки, регіональних або місцевих органів влади, органів державної влади чи асоціацій, утворених цими органами влади, або, загалом, до організацій, що регулюються публічним правом.

Приватні організації, на які поширюється дія Закону, як покупці, це ті, які підпадають під визначення «органів публічного права», які, відповідно до сталої практики Суду Європейського Союзу, є:

- створені з конкретною метою задоволення потреб у загальних інтересах і не мають промислового чи комерційного характеру;
- повністю або значною мірою фінансується державою;
- підлягають державному управлінню або нагляду.

Закон охоплює такі типи державних контрактів:

- товари;
- роботи;
- контракти про надання послуг — згідно з національним законодавством, вони далі класифікуються на «загальні послуги», предметом яких є

консультаційні послуги в усіх секторах економіки, і «контракти на проектування, технічні та інші супутні наукові послуги»;

- змішані договори, предметом яких є різні види вищезазначених договорів;
- соціальні та інші спеціальні послуги – існуючі правила встановлюють «полегшений режим» для медичних, соціальних, освітніх і культурних послуг;
- рамкові угоди;
- контракти, укладені суб'єктами господарювання у сферах водного, енергетичного, транспортного та поштового зв'язку.

Порогові значення ЄС, встановлені в Законі, періодично підлягають перегляду згідно Регламентам ЄС (без урахування податку на додану вартість (ПДВ)). На період з 1 січня 2024 року по 31 грудня 2025 року встановлені наступні порогові значення:

- 5 538 000 євро на громадські роботи та концесійні контракти;
- 143 000 євро для контрактів на продаж товарів та послуги «центрального органу влади» (наприклад, міністерств або органів місцевого самоврядування);
- 221 000 євро для контрактів на постачання та надання послуг «нецентрального замовника» (тобто всі інші за винятком міністерств і органів місцевого самоврядування);
- 750 000 євро на соціальні та інші специфічні послуги («полегшений режим»).

Для контрактів, вартість яких нижча від порогів ЄС, застосовуються наступні фінансові пороги:

- до 2500 євро - сума контракту вважається мінімальною, тобто жодних формальностей, як-от запит зацікавленості, укладення контракту чи письмова угода, не вимагається, і постачальник може отримати оплату, просто виставивши рахунок-фактуру;
- замовники на суму закупівлі до 30 000 євро можуть застосувати пряме присудження;
- від 30 001 євро до оціночної вартості, встановленої відповідними пороговими значеннями ЄС, може застосовуватися офіційна процедура присудження контракту, яка проводиться за допомогою електронних засобів публічних закупівель;
- що стосується громадських робіт, а також соціальних та інших спеціальних послуг, замовникам дозволяється у виняткових випадках приступати до прямого присудження контракту з оціночною вартістю до 60 000 євро.

Іноземні постачальники також можуть брати участь в тендерах Греції без

дискримінації.

Для контрактів, які перевищують порогові значення ЄС, контракт може бути укладено відповідно до наведених нижче процедур, між якими замовник може вільно вибирати, без шкоди для процедур, які вимагають попередньої письмової згоди, наданої Грецьким єдиним органом публічних закупівель, як зазначено нижче.

Мінімальні терміни для подання запиту чи тендеру є такими:

Для контрактів, що перевищують пороги ЄС:

- відкрита процедура: 35 днів між відправленням повідомлення про тендер. Цей термін може бути скорочено до 30 днів у випадку, якщо тендерні пропозиції подано в електронному вигляді. У разі опублікування попереднього інформаційного повідомлення строк може бути скорочено до 15 днів.

- обмежена процедура та конкурсна процедура з переговорами:

- 30 днів між відправленням повідомлення про контракт і поданням запиту (перший етап). Цей термін може бути скорочено до 20 днів, якщо тендерні пропозиції подано в електронному вигляді.

30 днів між відправленням запрошення подати тендер і поданням тендерної пропозиції (другий етап). За надзвичайних обставин строки обмеженої процедури можуть бути додатково скорочені таким чином: 15 днів для отримання запитів; та 10 днів для прийому тендерних пропозицій.

Конкурентний діалог та інноваційне партнерство: 30 днів між відправленням повідомлення про контракт і поданням запиту.

Переговорна процедура без попередньої публікації: часові рамки вказуються в Заявці на участь.

Для контрактів нижче порогових значень ЄС:

Кінцеві терміни починають відраховуватися з дати публікації конкурсу на KIMDIS:

Офіційний тендер: 15 днів з дати публікації оголошення про тендер.

Пряме присудження: протягом п'яти днів після публікації оголошення про тендер на KIMDIS.

3. КРИТЕРІЇ ПРИСУДЖЕННЯ

Державні контракти можуть укладатися за критерієм найбільш економічно вигідної пропозиції (MEAT). Найбільш економічно вигідна тендерна пропозиція може бути визначена за ціною або собівартістю або за найкращим співвідношенням ціни та якості, тобто:

- на основі ціни або собівартості: крім випадків, коли контракт присуджується виключно на основі ціни або вартості, особливо для

контрактів на поставку, найбільш економічно вигідна тендерна пропозиція може розраховуватись у відсотках від запропонованої знижки до базової ціни, яка визначається замовником;

- на основі найкращого співвідношення ціни та якості: замовники враховують як економічні, так і технічні аспекти поданих пропозицій, включаючи якісні, екологічні та/або соціальні аспекти, пов'язані з предметом публічного контракту в запитання. Проте замовник, відповідно може прийняти рішення про укладення контракту шляхом виключно оцінки технічних аспектів тендеру на основі фіксованої ціни. Крім того, замовники можуть визначати критерії, пов'язані з екологічними, соціальними чи інноваційними аспектами.

Зокрема, соціальні характеристики можуть бути пов'язані з питаннями:

- працевлаштування працівників, які належать до незахищених верств населення;
- сприяння соціальній та/або трудовій інтеграції людей з уразливих груп населення;
- боротьби з дискримінацією; та/або
- просування гендерної рівності.

У випадку, якщо тендерна пропозиція видається надзвичайно низькою, замовник повинен отримати роз'яснення від учасника тендеру. Якщо роз'яснення видаються неадекватними, замовник може відмовити у присудженні контракту відповідному суб'єкту господарювання.

Що стосується контрактів на виконання робіт, то кожна пропозиція, яка містить знижку, яка відхиляється більш ніж на 10% від середньої запропонованої знижки, вважається надзвичайно низькою, і тому її необхідно обґрунтувати. Середня запропонована знижка розраховується з урахуванням усіх поданих пропозицій.

По завершенню тендера замовники зобов'язані присудити контракт відповідно до вибраних критеріїв присудження прийнятному учаснику тендеру, на якого не поширюються підстави для виключення.

Сама процедура присудження включає такі основні етапи:

- оцінка так званих критеріїв прийнятності та якісних критеріїв: під час подання тендерних пропозицій замовники приймають Європейський єдиний документ про закупівлі (ESPD), який складається з оновленої власної декларації як попереднього доказу замість сертифікатів, виданих державними органами. влади або третіх осіб;
- оцінка критеріїв присудження, а саме оцінка технічної пропозиції (за наявності) та фінансової пропозиції;
- вивчення підтверджуючих доказів, які учасник тендеру, якому віддано перевагу, пропонується надати щодо виконання критеріїв прийнятності та

якісних критеріїв.

Сертифікати, заяви та інші засоби доказів, які вимагає державний замовник, які не можуть бути видані в іншій юрисдикції, за межами Греції, можуть бути замінені аффідевітом або урочистою заявою. Слід підкреслити, що всі документи, які є частиною тендеру, за винятком технічних посібників і брошур, повинні бути подані грецькою мовою або, в іншому випадку, повинні бути належним чином перекладені грецькою мовою.

Відповідне рішення та його обґрунтування мають бути доведені до відома зацікавлених сторін. Органи-замовники повинні вказати причини в точній та недвозначній формі під час опитування невдалих учасників торгів.

Стосовно державних контрактів, які підпадають під порогові значення ЄС і перевищують 2500 євро, включаючи прямі угоди, повідомлення про контракти та відповідні інформаційні повідомлення публікуються лише в Центральному електронному реєстрі державних закупівель (KIMDIS). Термін між публікацією оголошення про такі контракти в KIMDIS і відповіддю учасників тендеру такий: 10 днів для присудження контрактів на поставки та послуги; 6 днів для контрактів на поставку невеликої складності; 15 днів для договорів на виконання робіт.

4. УМОВИ ТА ТЕРМІНИ ПОДАЧИ СКАРГ

Нова структура публічних закупівель після 2021 року принесла значні зміни і в цій сфері. Наприклад, Закон 4912/2022 кардинально переробив систему розгляду попередніх звернень. Цей закон, який був прийнятий після 4782/2021, об'єднав два незалежні органи, які здійснюють нагляд за публічними закупівлями (Орган з розгляду досудових звернень – AEPP та Єдиний незалежний орган з публічних закупівель – EADISY) в один – Єдиний орган з питань публічних закупівель (EADISY⁵), який наразі також має компетенцію досудового оскарження.

З іншого боку, нові рамки вносять зміни, пов'язані з двома видами актів, які досить часто трапляються перед судами у справах, що стосуються публічних договорів: заявою про призупинення виконання та заявою про анулювання, які після прийняття Закону також об'єднуються в єдиний документ.

Це спрощує та пришвидшує судові розгляди і, ймовірно, полегшує швидший прогрес у деяких справах, які туди потрапляють.

Нові рамки також передбачають процедуру мирного врегулювання для вирішення спорів. Однак, як показує досвід, такі види позасудового

⁵ [APXIKH](#)

вирішення спорів, які зменшують обсяг діяльності судів, не є кращими на практиці сторонами, що беруть участь.

До підписання контракту учасники торгів, які не виграли, можуть оскаржити рішення замовника перед національними компетентними органами.

Засоби правового захисту, які мають учасники тендеру для оскарження рішень замовників, регулюються Законом, який застосовується не лише до контрактів, що підпадають під дію Директив ЄС, але й до будь-якого публічного контракту (в принципі) з орієнтовною вартістю понад 60 000 євро для робіт і 30 000 євро для послуг і товарів (за винятком процесу адміністративного розгляду).

Процес розгляду виглядає наступним чином:

Адміністративний розгляд:

- будь-яка дія чи бездіяльність замовника, яка підлягає виконанню та вважається такою, що порушує законодавство ЄС або Греції, може бути оскаржена шляхом подання адміністративної (несудової) апеляції до HSPPA. Подання цієї апеляції є передумовою для подання засобів судового захисту до компетентного суду. У разі прийняття скарги HSPPA замовник зобов'язаний виконати таке рішення.

Якщо апеляцію відхилено, учасники торгів мають право звернутися за судовим захистом до компетентного апеляційного адміністративного суду (або до Державної ради Греції у випадку державних контрактів, оціночна вартість яких перевищує 15 мільйонів євро, або у випадку концесійних контрактів).

Судовий розгляд:

Будь-який акт HSPPA може бути оскаржений у компетентному адміністративному суді як замовниками, так і зацікавленими учасниками торгів. Зокрема, будь-яка зацікавлена сторона може подати одну заяву як про призупинення, так і про анулювання відповідного акта. Цей засіб судового захисту, з міркувань процесуальної доцільності, об'єднує в одній петиції заяви про тимчасовий захист (призупинення) та скасування рішень HSPPA.

Що стосується припинення укладеного контракту через порушення правил закупівлі, передбачено адміністративне оскарження анулювання підписаного контракту виключно з таких причин:

- замовник уклав контракт без попередньої публікації повідомлення;
- не дотримано зобов'язання щодо призупинення укладення договору;
- були порушені відповідні процедури присудження рамкової угоди або динамічної системи закупівель.

Така апеляція про анулювання контракту повинна подаватись до HSPPA, і вона є допустимою, лише якщо подана не пізніше ніж через 6 місяців після присудження контракту або, у разі публічного оголошення про присудження в ОЈЕУ - протягом 30 календарних днів після дати цієї публікації.

Дії HSPPA можуть бути оскаржені в компетентному адміністративному суді. Якщо HSPPA оголошує договір недійсним, його недійсність матиме зворотну силу; однак HSPPA, оцінюючи стадію виконання контракту, тяжкість порушення та поведінку замовника, може оголосити недійсною лише невиконану частину контракту. Позови сторін регулюються положеннями про безпідставне збагачення, а спори, що стосуються цього, розглядаються компетентним судом відповідно до загальних положень.

У випадку, якщо за заявою про призупинення та анулювання не було застосовано жодних проміжних заходів захисту, а відповідні дії замовника було скасовано після укладення контракту, засоби правового захисту для анулювання підписаного контракту не передбачені.

Проте відповідна сторона може захистити свої законні інтереси, подавши позов про відшкодування збитків.

Будь-який кандидат, якого було виключено з процедури закупівлі або укладення публічного контракту в порушення відповідного законодавства ЄС або національного законодавства, має право подати позов про компенсацію до замовника.

Рішення про визнання закупівлі неправомірною є підставою для відшкодування збитків. Крім того, якщо зацікавлена сторона може продемонструвати, що за відсутності вищезазначених порушень їй було б присуджено контракт, вона може вимагати відшкодування збитків відповідно до загальних положень грецького цивільного законодавства.

Витрати на позови щодо процедури закупівель залежать від того, чи подається позов до HSPPA чи до адміністративного суду.

Адміністративне оскарження в HSPPA:

- збори за подання, що сплачуються HSPPA, визначаються на основі суми присудженого контракту;
- плата за подання становить 0,5% від оціночної вартості контракту (без ПДВ) і коливається від 600 до 15 000 євро.

Якщо адміністративна апеляція буде успішною, HSPPA наказує відшкодувати реєстраційний збір. Обидві сторони в такому провадженні представляють адвокати. Сторони повинні сплатити судові витрати, які різняться залежно від юридичної фірми, обраної заявником.

Позови щодо закупівель в адміністративних судах:

- плата за подання позову до адміністративного суду значно нижча;
- плата за подання становить 0,1% від оціночної вартості контакту (без ПДВ).

Якщо засіб правового захисту буде успішним, відшкодування зборів за подання призначається судами.

Юридичні збори, як правило, вищі, ніж витрати на провадження в HSPPA, особливо у випадку, якщо справа розглядається Державною радою Греції.

Як правило, адміністративні скарги вирішуються дуже швидко, тоді як судові розгляди, які можуть послідувати, зазвичай тривають довше.

Відповідно до нового законодавства часові рамки для завершення процедури анулювання наразі оцінюються в 85-90 днів (у той час як за попередніми рамками було потрібно до 60 днів лише для завершення процедури призупинення).

Ключові етапи та типові часові рамки для вирішення спору щодо закупівель згідно з Законом такі:

До HSPPA:

- подання адміністративної скарги протягом 10 днів з дня повідомлення суб'єкту господарювання про оскаржуваний акт;
- повідомлення замовником про оскарження осіб, які мають законний інтерес, протягом наступного робочого дня;
- повідомлення замовника та заявника про акт про призначення доповідача та про дату проведення експертизи;
- замовник надає свій висновок щодо можливого запиту на призупинення;
- рішення щодо запиту на призупинення;
- подання втручання будь-ким, хто має законний інтерес;
- подання замовником висновку щодо апеляції;
- подання позовних заяв;
- розгляд справи членами HSPPA протягом 40 днів після подання апеляційної скарги (лише у виняткових випадках відкрите засідання);
- винесення постанови протягом 20 днів після слухання та в будь-якому випадку протягом 60 днів після подання апеляції, інакше припускається відхилення.

Перед компетентним адміністративним апеляційним судом/державною радою:

- подання єдиного засобу правового захисту (для призупинення та анулювання) протягом 10 днів з моменту повідомлення про постанову HSPPA;
- видання акта про призначення доповідача та призначення дати слухання;

- повідомлення про запит на призупинення HSPPA, замовнику та особам, зазначеним у вищезазначеному акті, протягом 2 днів з моменту отримання акта;
- подання заяв про можливе втручання третіми постраждалими сторонами та надання висновку замовника (всі дії виконуються протягом 10 днів з моменту повідомлення про засіб правового захисту);
- повідомлення про можливе(і) втручання третіх постраждалих сторін протягом 2 робочих днів з моменту їх подання;
- видача припису про відсторонення;
- подання можливих додаткових підстав для анулювання (до 15 днів до слухання);
- подання письмових документів перед слуханням (за 6 днів до слухання, якщо не подано запит про продовження кінцевого терміну для подання після слухання);
- слухання;
- письмові заяви після слухання та протягом строку, наданого Судом;
- ухвалення рішення (резолютивна частина) виноситься протягом 15 днів після розгляду справи;
- видання повного тексту рішення протягом 2 місяців після винесення резолютивної частини.

Загалом грецьке законодавство про закупівлі не відрізняється між учасниками торгів у межах ЄС та учасниками тендерів із країн за межами ЄС. У світлі принципів недискримінації та рівного ставлення всі учасники торгів мають однакові права та засоби правового захисту, а грецькі замовники/організації застосовують ідентичні правила, вимоги та критерії для всіх учасників торгів, незалежно від їх національності.

Згідно Закону суб'єкти господарювання, засновані в країнах-членах ЄС/ЄЕЗ, мають право брати участь у відкритих тендерах грецьких замовників. У випадку міжнародних угод грецьке законодавство забезпечує повне дотримання зобов'язань ЄС, що впливають із міжнародних угод, таких як GPA COT.

Грецькі органи-замовники повинні гарантувати, що економічні оператори, які не входять до ЄС/ЄЕЗ, отримують режим не менш сприятливий, ніж той, який застосовується до суб'єктів господарювання, заснованих у ЄС.

Наразі існує виняток для афілійованих з росією підприємств, який зафіксований у Регламенті Ради ЄС 2022/576 щодо обмежувальних заходів у зв'язку з діями росії, що дестабілізують ситуацію в Україні.

Згідно з таблицею показників правосуддя ЄС за 2023 рік, Греція займає дуже низькі позиції у світі щодо затримок у розгляді справ.